

Nya postdirektivet

Näringsdepartementet

2006-11-28

Dokumentbeteckning

KOM (2006) 594 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 97/67/EG beträffande fullständigt genomförande av gemenskapens inre marknad för posttjänster

Sammanfattning

Förslaget innebär en anpassning av det nuvarande postdirektivet i den utsträckning som behövs för en liberaliserad postmarknad. Kommissionen konstaterar i sitt ändringsförslag att alla postdirektivets delmål har uppnåtts och att utvecklingen hittills inte har givit anledning att förlänga den tidsfrist som fastställts i förslaget till ändrat postdirektiv. Slutsatsen är att samhällsomfattande posttjänster av hög kvalitet kan bevaras samtidigt som en inre marknad för posttjänster kan införas från och med den 1 januari 2009.

Kommissionens förslag baseras på studier i varje medlemsstat om vilka konsekvenser genomförandet av den inre marknaden 2009 får för de samhällsomfattande tjänsterna. För att säkerställa att de samhällsomfattande posttjänsterna erbjuds och är ekonomiskt bärkraftiga på en konkurrensutsatt marknad föreslås ett antal kompletterande åtgärder. Som alternativ till ett monopol skall medlemsstaterna enligt förslaget ha möjlighet att välja mellan flera olika finansieringsmodeller. Av förslaget framgår också att vissa villkor är förbjudna när det gäller tillståndsgivning och att medlemsstaterna själva beslutar hur man bäst ser till att konkurrensen på marknaden inte snedvrids. Att postoperatörerna gemensamt kan använda sig av postala infrastrukturen såsom postnummer, eftersändning av post mm är positivt för konsumenterna. Detsamma gäller effekten av ökat samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter och konsumentorgan.

Från svensk synpunkt är det positivt att kommissionen i sitt förslag bekräftar att liberaliseringen av postmarknaden skall genomföras 2009. De positiva

1 Förslaget

De nuvarande reglerna för postsektorn skall ses mot bakgrund av den viktiga roll som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse har när det gäller att främja unionens sociala och territoriella sammanhållning. Effektiva posttjänster spelar en viktig roll inom Lissabonstrategin och fullbordandet av den inre marknaden. Ett av huvudmålen för gemenskapens politik inom postsektorn är att gradvis liberalisera och konkurrensutsätta marknaden under kontrollerade former. Därför anges i artikel 7 (3) i postdirektivet att kommissionen skall utvärdera effekterna av reformarbetet och bedöma vilka konsekvenser en inre marknad får på de samhällsomfattande posttjänsterna.

Kommissionen antog förslaget den 18 oktober 2006.

1.1 Innehåll

1.1.1 Tidtabellen håller

Kommissionens förslag baseras på prognosstudien (COM(2006) 596 final) som i sin tur bygger på den sektorstudie som genomförts av PriceWaterhouseCoopers¹. I prognosstudien har för varje medlemsstat gjorts en bedömning av vilka konsekvenser ett genomförande av den inre marknaden 2009 får för de samhällsomfattande tjänsterna.

Det är enligt kommissionen allvarliga risker förenade med ett försenande av reformprocessen eftersom marknaden utvecklas snabbt och är i behov av ytterligare reformer.

1.1.2 Förstärkt konsumentskydd

Reglerna kring klagomålsförfaranden i artikel 19 utvidgas till att omfatta även andra postoperatörer än den som tillhandahåller samhällsomfattande posttjänster.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

I Sverige är det nuvarande postdirektivet genomfört genom de ändringar i postlagen (1993:1684) som trädde i kraft den 1 juli 1998 (Prop. 1997/98:127

¹ "The impact on universal service of the full market accomplishment of the postal internal market in 2009", 2006

Statens ansvar på postområdet). Någon stegvis liberalisering har inte varit aktuell för Sveriges del eftersom monopolet på den svenska postmarknaden avskaffades redan 1993. Regler motsvarande de nu föreslagna rörande tillgång till den postala infrastrukturen återfinns i postlagen sedan år 1999 (Prop. 1998/99:95 Postal infrastruktur).

Innan kommissionens förslag har behandlats och godkänts av Europaparlamentet och rådet är det svårt att fastställa på vilket sätt de svenska gällande reglerna på området kan komma att påverkas.

1.3 Budgetära konsekvenser

Kommissionens förslag medför på detta stadium inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Från svensk synpunkt är det positivt att kommissionen i sitt förslag bekräftar att liberaliseringen av postmarknaden skall genomföras den 1 januari 2009. De positiva erfarenheter som Sverige har av en liberaliserad postmarknad stämmer väl överens med de bedömningar som kommissionen gjort. Det har varit värdefullt att kommissionen genomfört ett så stort antal undersökningar i dialog med intressegrupper och utvärderat tänkbara effekter på den samhällsomfattande posttjänsten. Vidare ser Sverige positivt på att förslaget i stor utsträckning innehåller flexibla lösningar med utrymme för nationella åtgärder utifrån medlemsstaternas egna förutsättningar. Syftet, att säkerställa att alla har tillgång till en samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet, ligger i linje med det svenska postpolitiska målet.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Det finns medlemsstater som beslutat att inte vänta till 2009 med att liberalisera sina respektive postmarknader medan andra vill skjuta upp reformen ytterligare. De senare oroas av att postmarknaden skall utsättas för konkurrens och hur det påverkar sysselsättningen vid de stora nationella postföretagen. Olika uppfattning kring frågan om den samhällsomfattande posttjänsten kräver särskild finansiering när möjligheten till finansiering via monopolen upphör. Kommissionens förslag innehåller flera olika finansieringsalternativ för den medlemsstat som bedömer att det krävs finansiering.

Eftersom så kort tid ännu förflutit sedan kommissionen lämnade sitt förslag har medlemsstaterna ännu inte utarbetat några officiella ståndpunkter. Två inledande möten har hållits (9 och 15 november 2006) i rådsarbetsgruppen

där kommissionens konsekvensanalys² utvärderats. Arbetsgruppens slutsats är att en analys har gjorts av tänkbara alternativ liksom av den mest betydande, såväl positiva som negativa, påverkan. Arbetsgruppen fann att direktivförslaget i ljuset av konsekvensanalysen är befogat.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets och rådets ståndpunkt är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Vid ministerrådet för transport, telekommunikation och energi den 11 december 2006 aviseras ett första utbyte av åsikter om kommissionens förslag till ändrade regler för postsektorn. Rådsarbetsgruppen för posttjänster kommer att behandla frågan under det tyska ordförandeskapet 2007.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden utgörs av artiklarna 47.2, 55 och 95 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Det beslutsförfarande som tillämpas är medbeslutande enligt artikel 251 i fördraget.

3.3 Fackuttryck/termer

Samhällsomfattande posttjänst innebär (jfr. 1 § postlagen) att det skall finnas en rikstäckande posttjänst i hela landet varigenom alla kan ta emot brev och andra adresserade försändelser som väger högst 20 kg. Posttjänsten skall vara av god kvalitet och erbjudas till rimliga priser. Dessutom skall enstaka försändelser befordras till enhetliga priser. Det skall även finnas möjlighet att försäkra försändelser och att få kvitto från mottagaren på att en försändelse tagits emot. Genom tillståndsvillkor, utfärdade av Post- och telestyrelsen har Posten AB förpliktigats att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten.

Med **postal infrastruktur** avses de system och anordningar som behövs för att postbefordran i samhället skall kunna fungera effektivt och tillförlitligt. Det som åsyftas är postnummersystemet, postboxar samt eftersändning av post och adressändring. Innan regleringen infördes i postlagen byggde

² Doc. 14357/06 ADD1 SEC(2006) 1291, Doc.14357/06 ADD2 SEC(2006) 1292

tillgången till den postala infrastrukturen på civilrättsliga avtal mellan 2006/07:FPM18
berörda postoperatörer.